

III

(Akty przyjęte na mocy Traktatu UE)

AKTY PRZYJĘTE NA MOCY TYTUŁU V TRAKTATU UE

WSPÓLNE STANOWISKO RADY 2008/944/WPZiB

z dnia 8 grudnia 2008 r.

określające wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

zapobiegania i zwalczania nielegalnego handlu bronią konwencjonalną.

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 15,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Państwa członkowskie wyrażają zamiar oparcia się na wspólnych kryteriach uzgodnionych na posiedzeniach Rady Europejskiej w Luksemburgu i Lizbonie w 1991 i 1992 r. oraz na Kodeksie Postępowania Unii Europejskiej w sprawie wywozu broni przyjętym przez Radę w 1998 r.

(2) Państwa członkowskie uznają szczególną odpowiedzialność państw eksportujących technologie wojskowe i sprzęt wojskowy.

(3) Państwa członkowskie są zdecydowane, aby ustanowić wysokie wspólne standardy, które traktuje się jako minimalne przy zarządzaniu transferem technologii wojskowych i sprzętu wojskowego i jego ograniczaniu przez wszystkie państwa członkowskie, które to standardy służą wzmocnieniu wymiany stosownych informacji, w celu osiągnięcia większej przejrzystości.

(4) Państwa członkowskie są zdecydowane zapobiegać wywozowi technologii wojskowych i sprzętu wojskowego, które mogłyby zostać użyte do celów represji wewnętrznych lub agresji międzynarodowej, lub które mogłyby przyczynić się do niestabilności w regionie.

(5) Państwa członkowskie zamierzają wzmocnić współpracę oraz wspierać zbieżność działań w zakresie wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego w ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (WPZiB).

(6) Zastosowano środki uzupełniające przeciwko nielegalnym transferom w postaci programu UE na rzecz

(7) W dniu 12 lipca 2002 r. Rada przyjęła wspólne działanie 2002/589/WPZiB w sprawie wkładu Unii Europejskiej w zwalczanie destabilizującego gromadzenia i rozpowszechniania ręcznej broni strzeleckiej i broni lekkiej ⁽¹⁾.

(8) W dniu 23 czerwca 2003 r. Rada przyjęła wspólne stanowisko 2003/468/WPZiB w sprawie kontroli pośrednictwa w handlu bronią ⁽²⁾.

(9) Rada Europejska przyjęła w grudniu 2003 r. strategię przeciwko rozpowszechnianiu broni masowego rażenia, a w grudniu 2005 r. strategię zwalczania nielegalnego gromadzenia ręcznej broni strzeleckiej i broni lekkiej oraz amunicji do nich oraz nielegalnego handlu nimi, które wiążą się ze zwiększonym wspólnym zainteresowaniem państw członkowskich Unii Europejskiej w skoordynowanym podejściu do kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego.

(10) Program działania ONZ w sprawie zapobiegania, zwalczania i likwidacji nielegalnego handlu ręczną bronią strzelecką i bronią lekką we wszystkich jego aspektach został przyjęty w 2001 r.

(11) Rejestr Broni Konwencjonalnej Organizacji Narodów Zjednoczonych został utworzony w 1992 r.

(12) Państwa mają prawo do transferu środków do obrony własnej, zgodnie z prawem do samoobrony uznanym przez Kartę NZ.

(13) Uznaje się pragnienie utrzymania przez państwa członkowskie przemysłu obronnego jako części swojej bazy przemysłowej oraz potencjału obronnego.

⁽¹⁾ Dz.U. L 191 z 19.7.2002, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 156 z 25.6.2003, s. 79.

- (14) Wzmocnieniu europejskiej obronnej bazy technologicznej i przemysłowej, która przyczynia się do wdrożenia Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, w szczególności Wspólnej Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony, powinna towarzyszyć współpraca i zbieżność działań w zakresie technologii wojskowych i sprzętu wojskowego.
- (15) Państwa członkowskie zamierzają wzmocnić politykę Unii Europejskiej w zakresie kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego poprzez przyjęcie niniejszego wspólnego stanowiska, które uaktualnia i zastępuje Kodeks Postępowania Unii Europejskiej w sprawie wywozu broni przyjęty przez Radę dnia 8 czerwca 1998 r.
- (16) W dniu 13 czerwca 2000 r. Rada przyjęła Wspólny wykaz uzbrojenia Unii Europejskiej, który jest regularnie przeglądany z uwzględnieniem w stosownych przypadkach podobnych wykazów krajowych i międzynarodowych⁽¹⁾.
- (17) Unia musi zapewnić spójność całości swych działań zewnętrznych w ramach swoich stosunków zewnętrznych zgodnie z art. 3 akapit drugi Traktatu; w związku z tym Rada przyjmuje do wiadomości wnioski Komisji dotyczący zmiany rozporządzenia Rady (WE) nr 1334/2000 z dnia 22 czerwca 2000 r. ustanawiającego wspólnotowy system kontroli eksportu produktów i technologii podwójnego zastosowania⁽²⁾.

PRZYJMUJE NINIEJSZE WSPÓLNE STANOWISKO:

Artykuł 1

1. Każde państwo członkowskie ocenia składane w nim wnioski o udzielenie zezwolenia na wywóz towarów znajdujących się we Wspólnym wykazie uzbrojenia UE, o którym mowa w art. 12, rozpatrując indywidualnie każdy przypadek pod względem jego zgodności z kryteriami zawartymi w art. 2.

2. Wnioski o udzielenie zezwolenia na wywóz, o których mowa w ust. 1, obejmują:

- wnioski o zezwolenie na fizyczny wywóz, w tym takie, które są wydawane do celów licencjonowanej produkcji sprzętu wojskowego w państwach trzecich,
- wnioski o zezwolenie na pośrednictwo,
- wnioski o zezwolenie „tranzytowe” lub „przeładunkowe”,
- wnioski o zezwolenie na wszelkie niematerialne transfery oprogramowania i technologii środkami, takimi jak nośniki elektroniczne, faks lub telefon.

⁽¹⁾ Ostatnio zmieniony dnia 10 marca 2008 r., Dz.U. C 98 z 18.4.2008, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 159 z 30.6.2000, s. 1.

Przepisy państw członkowskich określają, w jakich przypadkach w odniesieniu do tych wniosków wymagane jest zezwolenie na wywóz.

Artykuł 2

Kryteria

1. Kryterium 1: Poszanowanie międzynarodowych zobowiązań państw członkowskich, w szczególności sankcji przyjętych przez Radę Bezpieczeństwa ONZ lub Unię Europejską, porozumień o nierozprzestrzenianiu i w innych sprawach, jak również innych zobowiązań międzynarodowych

Odmawia się wydania zezwolenia na wywóz, jeśli udzielenie go byłoby niezgodne między innymi z:

- a) międzynarodowymi zobowiązaniami państw członkowskich i ich zobowiązaniami do wprowadzania embarga na broń nałożonego przez ONZ, Unię Europejską oraz Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie;
- b) międzynarodowymi zobowiązaniami państw członkowskich w ramach Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej, Konwencji o zakazie broni biologicznej i toksycznej oraz Konwencji o zakazie broni chemicznej;
- c) zobowiązaniami państw członkowskich do niewywożenia wszelkiego rodzaju min przeciwpiechotnych;
- d) zobowiązaniami państw członkowskich w ramach Grupy Australijskiej, Reżimu Kontrolnego Technologii Raketowych, Komitetu Zanggera, Grupy Dostawców Sprzętu Jądrowego, porozumienia z Wassenaar i Haskiego kodeksu postępowania przeciwko proliferacji rakiet balistycznych.

2. Kryterium 2: Poszanowanie praw człowieka w państwie końcowego przeznaczenia, jak również poszanowanie przez to państwo międzynarodowego prawa humanitarne

— Po ocenie postawy państwa odbiorcy względem stosownych zasad ustanowionych przez międzynarodowe instrumenty praw człowieka, państwa członkowskie:

- a) odmawiają wydania zezwolenia na wywóz, jeśli istnieje wyraźne ryzyko, że przeznaczone do wywozu technologia wojskowa lub sprzęt wojskowy mogłyby być użyte do represji wewnętrznych;
- b) zachowują szczególną ostrożność i czujność przy wydawaniu zezwoleń państwom, w których kompetentne organy ONZ, Unii Europejskiej lub Rady Europy stwierdziły poważne pogwałcenia praw człowieka, rozpatrując wnioski indywidualnie i uwzględniając charakter technologii wojskowej lub sprzętu wojskowego.

Do tych celów do technologii lub sprzętu, które mogłyby być użyte do represji wewnętrznych, będą zaliczane między innymi technologie lub sprzęt, co do których istnieją dowody używania przez proponowanego użytkownika końcowego tych lub podobnych technologii lub sprzętu do represji wewnętrznych, lub gdy istnieją powody do przypuszczeń, że może nastąpić zmiana deklarowanego użytkownika końcowego lub sposobu końcowego wykorzystania technologii lub sprzętu i użycie ich do represji wewnętrznych. Zgodnie z art. 1 niniejszego wspólnego stanowiska charakter danej technologii lub sprzętu należy dokładnie zbadać, szczególnie, jeżeli ma być on wykorzystany do celów związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym. Represje wewnętrzne obejmują między innymi tortury i inne okrutne, nieludzkie i poniżające traktowanie lub karanie, zbiorowe lub samowolne egzekucje, zaginięcia, samowolne aresztowania i inne poważne pogwałcenia praw człowieka i podstawowych wolności, które są określone w odpowiednich międzynarodowych instrumentach praw człowieka, w tym w Powszechnej deklaracji praw człowieka oraz w Międzynarodowym pakcie praw obywatelskich i politycznych.

— Po ocenie postawy państwa odbiorcy wobec stosownych zasad określonych przez instrumenty międzynarodowego prawa humanitarnego, państwa członkowskie:

c) odmawiają udzielenia zezwolenia na wywóz, jeśli istnieje wyraźne ryzyko, że przeznaczone do wywozu technologie wojskowe lub sprzęt wojskowy mogłyby zostać użyte do działań stanowiących poważne pogwałcenia międzynarodowego prawa humanitarnego.

3. Kryterium 3: Wewnętrzna sytuacja w państwie końcowego przeznaczenia wynikająca z napięć lub konfliktów zbrojnych

Państwa członkowskie odmawiają udzielenia zezwolenia na wywóz technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego, które mogłyby wywołać lub przedłużyć konflikty zbrojne lub też zaostrzyć istniejące napięcia lub konflikty w państwie końcowego przeznaczenia.

4. Kryterium 4: Zachowanie pokoju, bezpieczeństwa i stabilności w regionie

Państwa członkowskie odmawiają udzielenia zezwolenia na wywóz, jeżeli istnieje wyraźne ryzyko, że zamierzony odbiorca będzie używał przeznaczonych do wywozu technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego w celach agresji przeciwko innemu państwu lub do wysuwania przy pomocy siły roszczeń terytorialnych. Rozważając takie ryzyko, państwa członkowskie uwzględniają między innymi:

a) istnienie konfliktu zbrojnego między odbiorcą a innym państwem lub prawdopodobieństwo zaistnienia takiego konfliktu;

b) roszczenia terytorialne przeciwko sąsiedniemu państwu, które w przeszłości odbiorca próbował zrealizować lub groził ich zrealizowaniem za pomocą siły;

c) prawdopodobieństwo użycia technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego w innym celu niż do uzasadnionego zapewnienia narodowego bezpieczeństwa i obrony odbiorcy;

d) konieczność uniknięcia znaczącego negatywnego wpływu na stabilność w regionie.

5. Kryterium 5: Bezpieczeństwo narodowe państw członkowskich i terytoriów, za których stosunki zewnętrzne państwa członkowskie są odpowiedzialne oraz bezpieczeństwo państw zaprzyjaźnionych i sprzymierzonych

Państwa członkowskie uwzględniają:

a) potencjalny wpływ przeznaczonych do wywozu technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego na interesy związane z obroną i bezpieczeństwem, własnym oraz innych państw członkowskich oraz państw zaprzyjaźnionych i sprzymierzonych, uznając jednocześnie, że czynnik ten nie może mieć wpływu na kryteria poszanowania praw człowieka oraz na pokój, bezpieczeństwo i stabilność w regionie;

b) ryzyko wykorzystania danej technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego przeciwko siłom zbrojnym państw członkowskich oraz państw zaprzyjaźnionych i sprzymierzonych.

6. Kryterium 6: Zachowanie się państwa kupującego wobec społeczności międzynarodowej, a w szczególności: jego nastawienie do terroryzmu, charakter jego sojuszy i poszanowanie przez niego prawa międzynarodowego

Państwa członkowskie uwzględniają między innymi dotychczasowe zachowanie państwa kupującego, w zakresie:

a) popierania przez nie terroryzmu i międzynarodowej przestępczości zorganizowanej lub zachęcania do takich działań;

b) przestrzegania przez nie międzynarodowych zobowiązań, w szczególności dotyczących niestosowania siły, oraz przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarnego;

c) jego zaangażowania w dziedzinie nierozprzestrzeniania broni i w innych obszarach kontroli zbrojeń i rozbrojenia, w szczególności podpisania, ratyfikacji i wprowadzania w życie odpowiednich konwencji o kontroli zbrojeń i rozbrojeniu, o których mowa w kryterium 1 lit. b).

7. Kryterium 7: Istnienie ryzyka, że nastąpi zmiana przeznaczenia technologii wojskowej lub sprzętu wojskowego w państwie kupującym lub dojdzie do jego ponownego wywozu na niepożądanych warunkach

Oceniając wpływ technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego przeznaczonych do wywozu na państwo odbiorcę oraz ryzyko, że taka technologia wojskowa lub taki sprzęt wojskowy mogą zmienić przeznaczenie i trafić do niepożądanego użytkownika końcowego, rozważa się następujące czynniki:

- a) uzasadniony interes obronności i bezpieczeństwa wewnętrznego państwa odbiorcy, włącznie z uczestnictwem w działaniach na rzecz utrzymania pokoju w ramach ONZ lub innych organizacji;
- b) techniczną zdolność państwa odbiorcy do użytkowania danej technologii lub sprzętu;
- c) zdolność państwa odbiorcy do stosowania skutecznych środków kontroli wywozu;
- d) ryzyko, że taka technologia lub sprzęt będą ponownie wywożone do niepożądanych miejsc przeznaczenia oraz dane na temat przestrzegania przez państwo odbiorcę wszelkich określonych przez wywoźące państwo członkowskie postanowień dotyczących ponownego wywozu lub zgody na ponowny wywóz przed jego dokonaniem;
- e) ryzyko, że taka technologia lub sprzęt mogą zostać przeznaczone dla organizacji terrorystycznych lub dla indywidualnych terrorystów;
- f) ryzyko zastosowania inżynierii wstecznej lub ryzyko niezamierzonego transferu technologii.

8. Kryterium 8: Zgodność wywożonych technologii wojskowych i sprzętu wojskowego z technicznymi i ekonomicznymi możliwościami państwa odbiorcy, uwzględniając fakt, że pożądane jest, by państwa zaspokajały swoje uzasadnione potrzeby bezpieczeństwa i obronności przy jak najmniejszym przeznaczeniu zasobów ludzkich i gospodarczych na rzecz uzbrojenia

Państwa członkowskie uwzględniają, w świetle informacji z odpowiednich źródeł, takich jak sprawozdania Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju, Banku Światowego, Międzynarodowego Funduszu Walutowego oraz Organizacji Współpracy i Rozwoju Gospodarczego, czy proponowany wywóz poważnie zahamowałby zrównoważony rozwój państwa odbiorcy. W tym kontekście biorą pod uwagę poziom wojskowych i socjalnych wydatków państwa odbiorcy, z uwzględnieniem pomocy dwustronnej lub pochodzącej z UE.

Artykuł 3

Niniejsze wspólne stanowisko nie ma wpływu na prawo państw członkowskich do stosowania bardziej restrykcyjnych polityk krajowych.

Artykuł 4

1. Państwa członkowskie informują się wzajemnie o wnioskach o wydanie zezwolenia na wywóz, co do których wydano decyzję odmowną zgodnie z kryteriami niniejszego

wspólnego stanowiska, wraz z uzasadnieniem odmowy wydania zezwolenia. Przed udzieleniem przez państwo członkowskie zezwolenia, którego odmówiono na zasadniczo taką samą transakcję w innym państwie lub państwach członkowskich w ciągu ostatnich trzech lat, konsultuje się ono z państwem lub państwami członkowskimi, które odmówiły wydania zezwolenia. Jeżeli po konsultacjach państwo członkowskie udziela jednak zezwolenia, informuje ono państwo lub państwa członkowskie, które odmówiły wydania zezwolenia, przedstawiając szczegółowe uzasadnienie swojej decyzji.

2. Decyzja o transferze lub odmowie transferu wszelkich technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego pozostaje w gestii każdego państwa członkowskiego. Uznaje się, że odmowa wydania zezwolenia ma miejsce w przypadku, gdy państwo członkowskie nie wyraża zgody na faktyczną sprzedaż lub fizyczny wywóz danej technologii wojskowej lub danego sprzętu wojskowego, jeżeli w przeciwnym wypadku sprzedaż lub zawarcie odpowiedniej umowy doszłoby do skutku. Dla tych celów odmowa wymagająca notyfikacji, zgodnie z krajowymi procedurami, może obejmować odmowę zezwolenia na rozpoczęcie rokowań lub odmowną odpowiedź na formalne zapytanie wstępne dotyczące określonego zamówienia.

3. Państwa członkowskie traktują informacje o takich odmowach i konsultacjach jako informacje niejawne i nie wykorzystują ich do osiągnięcia korzyści handlowych.

Artykuł 5

Zezwolenia na wywóz są udzielane wyłącznie w oparciu o uzyskaną wcześniej rzetelną wiedzę na temat końcowego wykorzystania w państwie końcowego przeznaczenia. Będzie to na ogół wymagać gruntownie sprawdzonego certyfikatu użytkownika końcowego albo stosownej dokumentacji lub innej formy oficjalnego upoważnienia wydanego przez państwo końcowego przeznaczenia. Rozpatrując wnioski o udzielenie zezwolenia na wywóz technologii wojskowej lub sprzętu wojskowego do celów produkcji w państwach trzecich, państwa członkowskie w szczególności uwzględniają potencjalne wykorzystanie gotowego produktu w państwie produkcji oraz ryzyko przeznaczenia lub wywozu gotowego produktu dla niepożądanego użytkownika końcowego.

Artykuł 6

Bez uszczerbku dla rozporządzenia (WE) nr 1334/2000 kryteria określone w art. 2 niniejszego wspólnego stanowiska oraz procedury konsultacji przewidziane w art. 4 są również stosowane do państw członkowskich w odniesieniu do towarów i technologii podwójnego zastosowania, określonych w załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 1334/2000, gdy istnieją poważne podstawy do przypuszczenia, że ostatecznym użytkownikiem tych towarów i technologii będą siły zbrojne lub siły bezpieczeństwa wewnętrznego lub podobne organy w państwie odbiorcy. Odniesienia w niniejszym wspólnym stanowisku do technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego uznaje się za obejmujące również takie towary i technologie.

Artykuł 7

W celu zapewnienia jak największej skuteczności niniejszego wspólnego stanowiska państwa członkowskie działają w ramach WPZiB w celu wzmocnienia współpracy i wspierania współdziałania w zakresie wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego.

Artykuł 8

1. Każde państwo członkowskie przekazuje w trybie niejawnym pozostałym państwom członkowskim roczne sprawozdania dotyczące wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego oraz wdrażania niniejszego wspólnego stanowiska.

2. Roczne sprawozdanie UE, oparte na danych przedstawionych przez wszystkie państwa członkowskie, jest przedkładane Radzie i publikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, seria C.

3. Ponadto każde państwo członkowskie, które prowadzi wywóz technologii lub sprzętu znajdującego się we Wspólnym wykazie uzbrojenia UE, publikuje krajowe sprawozdanie na temat wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego, którego treść będzie w odpowiednich przypadkach zgodna z prawem krajowym i które dostarczało informacji na potrzeby rocznego sprawozdania UE dotyczącego stosowania niniejszego wspólnego stanowiska, jak przewidziano w przewodniku użytkownika.

Artykuł 9

Państwa członkowskie, w odpowiednich przypadkach, oceniają wspólnie w ramach WPZiB sytuację potencjalnych lub faktycznych odbiorców wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego z państw członkowskich w świetle zasad i kryteriów niniejszego wspólnego stanowiska.

Artykuł 10

Podczas gdy państwa członkowskie, w odpowiednich przypadkach, mogą także uwzględnić wpływ proponowanego wywozu na ich interesy ekonomiczne, socjalne, handlowe i przemysłowe, jednakże czynniki te nie wpływają na stosowanie powyższych kryteriów.

Artykuł 11

Państwa członkowskie dokładają wszelkich starań w celu zachęcenia innych państw dokonujących wywozu technologii wojskowych lub sprzętu wojskowego do stosowania kryteriów niniejszego wspólnego stanowiska. Prowadzą one z państwami

trzecimi stosującymi te kryteria regularną wymianę doświadczeń na temat polityk kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego i na temat stosowania tych kryteriów.

Artykuł 12

Państwa członkowskie zapewniają, by ich przepisy krajowe umożliwiły im kontrolę wywozu technologii i sprzętu znajdującego się we Wspólnym wykazie uzbrojenia UE. Wspólny wykaz uzbrojenia UE stanowi punkt odniesienia dla krajowych wykazów technologii i sprzętu w państwach członkowskich, ale bezpośrednio ich nie zastępuje.

Artykuł 13

Przewodnik użytkownika do Europejskiego kodeksu postępowania w sprawie wywozu sprzętu wojskowego, który jest poddawany regularnym przeglądom, zawiera wskazówki dotyczące stosowania niniejszego wspólnego stanowiska.

Artykuł 14

Niniejsze wspólne stanowisko staje się skuteczne od daty jego przyjęcia.

Artykuł 15

Niniejsze wspólne stanowisko jest poddawane przeglądowi trzy lata po jego przyjęciu.

Artykuł 16

Niniejsze wspólne stanowisko zostaje opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli, dnia 8 grudnia 2008 r.

W imieniu Rady
B. KOUCHNER
Przewodniczący